

Kohout *Lophura bulweri*

Bažant Bulwerův

Lophura bulweri (Sharpe, 1874)

Slípka *Lophura bulweri***Popis****Délka:**

kohout 77–80 cm, slípka 55 cm

Ocas:

kohout 45–46 cm, slípka 17,5–19 cm

Hmotnost:

kohout 1 500–1 800 g,

slípka okolo 950 g

Kroužek velikosti: 12

Rod bažantů *Lophura* je nejpočetnějším ze všech 16 druhů bažantů. Jedním z druhů tohoto rodu je bažant Bulwerův. V přírodě je jeho populace označena jako VU Vulnerable zranitelná. Jedná se o monotypický druh, který je endemitem ostrova Borneo. Zde obývá horské lesy ve výšce od 300–1500 m. Je to krásný a málo známý bažant, jehož počty v zajetí nejsou pravděpodobně vyšší než 10–20 kusů, odchovy jsou takřka nulové a jeho přírodní populace rychle klesá.

Kohout: jedná se o jedno z nejzajímavějších zbarvení mezi všemi bažanty. Hlava je z obou bočních stran kryta holou kůží jasně modré barvy, jež tvoří dva laloky nad a pod hlavou, ty v době toku velmi zbytní a několikrát zvětší svou délku. S touto barvou výrazně kontrastuje červená duhovka na očích bažanta. Krk je tmavě červenohnědý, ostatní tělo matně černé s tmavě modrým zakončením jednotlivých pírů. Nohy jsou jasně červené. Ocas pak má 32 sněhově bílých per, což je nejvyšší počet ocasních per ze všech druhů bažantů. V době toku ocasní pera široce rozevřívá, takže při pohledu z boku připomínají vějíř. Nohy jsou jasně červené. Zobák je černý.

Slípka: jak je u bažantů běžné, je zbarvena jednoduše. Oko má jasně červenou duhovku, v jeho okolí je modrá lysá kůže, celé tělo včetně ocasu (ten má 26 per) je skořicově hnědé s jemnými černými tečkami, nohy jsou zbarveny růžově. Zobák je černý.

Chov

Není zcela potvrzeno, zda se jedná o polygamní či monogamní bažanty. Do šatu dospělých se vybarvují v prvním roce života, kdy počet ocasních per činí pouze 24, plného počtu 32 dosahují až v pohlavní dospělosti, která nastane až po dosažení tří let věku. Tok probíhá impozantně. Samec roztáhne ocas do vějíře v ose těla, modré laloky na hlavě velmi zbytní, takže jejich celková délka je okolo 17 cm, a pomalu obchází slípku. Slípka snáší 2–5 vajec světle krémově růžové barvy. Inkubace trvá 24–25 dnů. Pro zdárný chov v zajetí je dle zkušeností

chovatelů, kterým se podařil odchov, důležité splnit několik klíčových podmínek. První je poskytnut bažantům prostornou a zarostlou voliéru, kde se cítí bezpečně a jsou minimálně rušeni. Další zásadní věci jsou stabilní teplotní podmínky. Jedná se o tropické ptáky, takže stabilní vysoké teploty. V neposlední řadě je důležitá kvalitní vyvážená krmná dávka. Jedná se o všežravce, kteří k různým zrninám a granulům pro bažanty vyžadují značný podíl ovoce, zeleniny a hmyzu.

Název Bulwerův získal po siru Ernestu Henry Bulwer Gascoyne, který byl v letech 1871–1875 guvernérem ostrova Borneo a zaslal i první exemplář tohoto bažanta do Britského muzea.

Tento velmi raritní druh byl poprvé živý dovezen v roce 1876, nicméně byl a je v zajetí chován velmi vzácně. V Evropě velmi pravděpodobně chován není, několik jedinců je chováno v Americe. Určitá populace žije i na Blízkém Východě. Poslední ptáky tohoto druhu v Evropě choval naposled v roce 2003 Vogel-park Walsrode. Jelikož je chován vzácně, jeho odchovy jsou ještě vzácnější. První odchov se podařil v roce 1974 v Mexiku (Dr. Estudillo), dále ještě v ZOO San Diego, ZOO San Antonio a ZOO Lourosa. Poté se po mnoho let žádný odchov nepodařil. Až v roce 2013 v Al Wabra Wildlife Preservation (AWWP) v Kataru bylo dosaženo odchovu dvou kohoutů. Toto zařízení se specializuje na chov velmi vzácných a vymírajících druhů zvířat. Zde slípka nanesla vždy po třech dnech celkem tři vejce, z nichž byla dvě oplozena. Vejce byla rodičům před koncem inkubace odebrána a následně se z nich vylíhla dvě kuřata, ze kterých byli odchováni dva kohouti. K nim se Al Wabra pokouší dopárovat slípky, a tak rozšířit svůj chov.

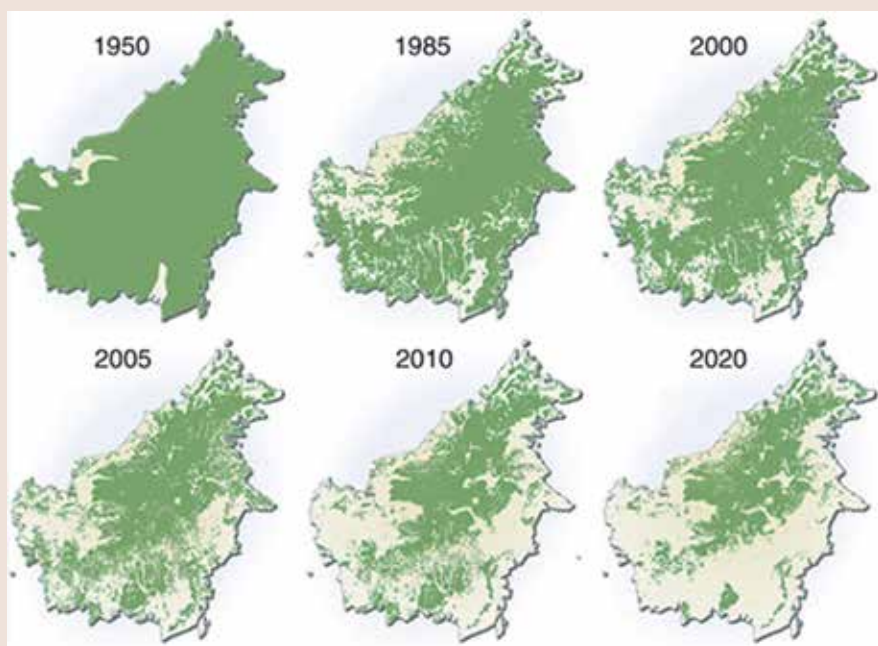
Situace bažanta Bulwerova je v přírodě kritická, v roce 1995 byla jeho populace odhadována na méně než 10 000 jedinců. Ostrov Borneo prochází v průběhu let masivním odlesňováním, jak lze vidět z přiložených mapek. S tím souvisí i velký nárůst silnic, které narušují krajinu a ztěžují pohyb zvířat. Tím se samozřejmě ztrácí přirozený biotop, v němž kromě bažanta Bulwerova žije množství dalších druhů zvířat. Jsou na tom podobně, a pokud se nestane zázrak a tempo odlesňování bude pokračovat, za nějakých 50 let se budou naši potomci moci podívat pouze na vycpaniny v muzeích, eventuálně na fotografie těchto nádherných ptáků. Informace z posledních let hovoří o alarmujícím poklesu popula-

Odchov mladý kohout a kuřata v al wabra

Mapka Borneo

Mapa odlesňování ostrova Borneo

Kohout *Lophura bulwer*Kohout *Lophura bulwer*Kohout *Lophura bulwer*Pár *Lophura bulweri* v toku

ce. Stav věcí dokresluje příhoda mého kamaráda, který před několika lety trávil

dovolenou na ostrově Borneo. Jelikož si dovolenou plánoval sám, nenapojen na

cestovní kanceláře, projížděl ostrov ve vypůjčených dopravních prostředcích, aby poznal skutečný život a přírodu ostrova. Stravoval se rovněž na různých místech. Poté, co se vrátil, mi líčil své zážitky, a mezi řečí povídá: „Ty jsi chovatel bažantů, tak se podívej, co jsem tam jedl za ptáka, kterého mi v jedné vesnici připravili k jídlu.“ Načež mi ukázal foto bažanta Bulwerova. Byl to pro mě šok, nicméně to vypovídá o situaci, kdy přestože se jedná o chráněný druh, je nadále nezákonně loven jak pro jídlo, tak pro peří, které je používáno jako ozdoba. Takže jsem cítil potřebu alespoň několika řádky a fotografiemi přiblížit širší veřejnosti tento nádherný druh bažanta, který v zajetí již téměř není k vidění, a vývoj v přírodě ho brzy zařadí mezi kriticky ohrožené druhy.

Detail hlavy v klidu a v toku

Míla Stehlík – Benátky nad Jizerou
infotragopan@email.cz
www.tragopan.wz.cz

Foto: T. Carney, P. van Himst